

Varapuheenjohtajan valinta tarkastuslautakuntaan Kati Sarvelan tilalle

Khall 24.02.2025 § 74
102/00.00.01.02/2025

Valmistelija Hallintojohtaja Kyllönen Pinja, puh. 044 7255223

Kuntalain 30 §:n 2. momentin mukaan valtuusto voi asettaa:

- 1) kunnanhallituksen alaisena toimivia lautakuntia tai niiden sijasta valiokuntia hoitamaan pysyväisluonteisia tehtäviä;
- 2) johtokuntia liikelaitoksen tai tehtävän hoitamista varten;
- 3) jaostoja kunnanhallitukseen, lautakuntaan, valiokuntaan ja johtokuntaan

Kuntalain 31 §:n 3. momentin mukaan toimielinten jäsenille valitaan henkilökohtaiset varajäsenet, joihin sovelletaan, mitä varsinaisista jäsenistä säädetään.

Kuntalain 31 §:n 4. momentin mukaan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta toimielimen jäseniä valittaessa säädetään erikseen.

Kuntalain 32 §:n 1 momentin mukaan toimielimen jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi, jollei valtuusto ole päättänyt lyhyemmästä toimikaudesta tai kuntalaissa muualla toisin säädetään.

Kuntalain 33 §:n mukaan valtuusto valitsee jäseniksi valituista toimielimen puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia. Heidät valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Yleisestä vaalikelpoisuudesta kunnan luottamustoimiin säädetään kuntalain 71 §:ssä. Sillä tarkoitetaan edellytyksiä, jotka henkilön on täytettävä, jotta hänet ylipäänsä voidaan valita kunnan luottamustoimeen.

Yleinen vaalikelpoisuus (71 §)

Yleisen vaalikelpoisuuden edellytykset ovat:

Henkilön kotikunta on asianomainen kunta. Kotikunta määräytyy kotikuntalain perusteella.

Henkilöllä on jossakin kunnassa äänioikeus sinä vuonna, jona vaali luottamustoimeen toimitetaan.

Henkilöä ei ole julistettu vajaavaltaiseksi. Vajaavaltaiseksi julistaminen vaatii käräjäoikeuden päätöksen.

Yleistä vaalikelpoisuutta ei ole sidottu Suomen kansalaisuuteen. Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaiset sekä Islannin ja Norjan kansalaiset ovat samassa asemassa kuin Suomen kansalaiset. Muiden kuin em. maiden kansalaiselta vaaditaan, että hänellä on ollut kotikunta Suomessa yhtäjaksoisesti kahden vuoden ajan ennen vaalin toimittamista.

Äänioikeus kuntavaaleissa edellyttää, että äänestäjä viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta. Yleisen vaalikelpoisuuden ikävaatimusta sovellettaen siten, että kunnan luottamushenkilöksi valittavan täytyy täyttää 18 vuotta viimeistään sinä päivänä, kun valtuusto tai muu valinnasta päättävä toimielin tekee valintapäätöksen.

Vaalikelpoisuus lautakuntaan ja valiokuntaan (74.1 §)

Kuntalain 74.1 §:ssä rajoitetaan vaalikelpoisuutta lautakuntaan ja valiokuntaan seuraavasti:

Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö,
- 2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa,
- 3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Valtuusto voi päättää, että kunnanhallitukseen ja lautakuntiin voidaan valita vain valtuutettuja ja varavaltuutettuja, jolloin lautakuntia voidaan kutsua valiokunniksi (kuntalain 31.1 §:n 1 kohta).

Tasa-arvolain soveltaminen

Toimielimiä valittaessa on otettava huomioon tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentti:

Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Sukupuolikiintiö koskee kaikkia kunnan toimielimiä lukuun ottamatta valtuustoja, jotka valitaan yleisillä vaaleilla.

Luottamushenkilöiden vaali

Kuntalain 105 §:n mukaan vaalissa tulevat valituiksi se tai ne, jotka ovat saaneet eniten ääniä.

Luottamushenkilöiden vaali toimitetaan suhteellisenä, jos sitä vaatii läsnä olevista toimielimen jäsenistä vähintään määrä, joka saadaan jakamalla läsnä olevien lukumäärä valittavien lukumäärällä lisättynä yhdellä. Jos osamääräksi tulee murtoluku, sen korotetaan lähinnä ylempään kokonaislukuun.

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdokkaat on hyväksyttävä ennen vaalia ja ehdokkaana tulee olla sekä varsinainen jäsen että tämän varajäsen. Jos varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia, valituiksi tulevat varsinaisiksi jäseniksi valittujen jälkeen seuraavaksi eniten ääniä tai korkeimmat vertausluvut saaneet ehdokkaat.

Suhteellista vaalia toimitettaessa on noudatettava soveltuvien osin, mitä kunnallisvaaleista säädetään. Lisäksi valtuusto voi antaa määräyksiä vaalin toimittamisesta. Suhteellinen vaali ja vaadittaessa myös enemmistövaali on toimitettava suljetuin lipuin. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Kuntalain 84 §:n mukaan velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee kunnanhallituksen ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä, valtuuston ja lautakunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajia, kunnanjohtajaa, pormestaria ja apulaispormestaria sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijää. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtävänsä valittu.

Henkilön on myös ilmoitettava viivytyksettä sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset. Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Kuhmon kaupungin hallintosäännön määräykset

Hallintosäännön 8. §:n mukaan kaupunginvaltuusto päättää toimielimen jäsenten valinnasta ja määrästä. Kaupunginhallituksen jäseniä on enintään 9. Valtuusto valitsee kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja 2 varapuheenjohtajaa. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kaupunginhallituksen jäseniksi ja varajäseniksi voidaan valita myös muita kuin valtuutettuja ja varavaltuutettuja. Kaupunginhallitus valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Hallintosäännön 9. §:n mukaan kaupunginvaltuusto päättää tarkastuslautakunnan jäsenten valinnasta. Tarkastuslautakunnassa on enintään 6 jäsentä, joista valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja (KuntaL § 121). Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Tarkastuslautakunta valitaan valtuuston toimikaudeksi.

Hallintosäännön 10. §:n mukaan kaupunginvaltuuston alaisuudessa toimivat elinvoimavaliokunta sekä hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta. Elinvoimavaliokunnassa on 9 jäsentä. Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunnassa on 9 jäsentä. Valiokunnan jäsenet ja varajäsenet ovat valtuutettuja tai varavaltuutettuja. Kaupunginvaltuusto päättää valiokunnan jäsenten valinnasta. Valtuusto valitsee valiokunnan jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Valiokunnat valitaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi. Nuorisovaltuuston edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus molempien valiokuntien kokouksissa.

Hallintosäännön 10.1 §:n mukaan valiokuntien alaisuudessa toimii valiokuntien yhteinen vetovoima- ja tulevaisuusjaosto. Vetovoima- ja tulevaisuusjaostossa on 6 jäsentä. Jaoston jäsenet ja varajäsenet ovat valiokuntien jäseniä. Kaupunginvaltuusto päättää jaoston jäsenten valinnasta. Valtuusto valitsee jaoston jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Jaosto valitaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi. Nuorisovaltuuston, vanhus- ja vammaisneuvoston, mökkitoimikunnan ja maaseudun neuvottelukunnan edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus jaoston kokouksissa.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Juntunen Juhana

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto valitsee varapuheenjohtajan tarkastuslautakuntaan Sarvelan tilalle kaupunginvaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Päätös Kaupunginhallitus yksimielisesti hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.